

LIETUVOS RESPUBLIKOS

VADOVYBĖS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1183 1, 2, 4, 5, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 23, 27, 36, 38, 40, 50, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 65, 66, 72, 73, 74 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 63¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VADOVYBĖS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1183 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-2901 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PAREIGŪNŲ IR KARIŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-693 3, 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 84 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ DERINIMO PAŽYMA

Eil. Nr.	Pateiktos pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos pastabas ir pasiūlymus
Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2025 m. kovo 27 d. raštas Nr. (4)-V3-497		
1.	<p>1. Pirmiausia pažymėtina tai, kad SŽNSĮ projektu bandoma išspręsti statinių statybos klausimus valstybės saugomose teritorijose (siūloma keisti SŽNSĮ 84 straipsnį „Specialiosios žemės naudojimo sąlygos valstybiniuose parkuose“). Atkreipiame dėmesį į tai, kad SŽNSĮ 1 straipsnyje „Įstatymo tikslas ir paskirtis“ įtvirtinta, kad šis įstatymas nustato specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, nurodo teritorijas, kuriose šios sąlygos turi būti taikomos (toliau – šiame įstatyme nurodytos teritorijos), reglamentuoja šių teritorijų nustatymą ir nustato šiame procese dalyvaujančių asmenų teises ir pareigas, sudaro teisinės prielaidas šiame įstatyme nurodytas teritorijas centralizuotai registruoti Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre. Šio įstatymo tikslas – užtikrinti visuomenės sveikatos saugą, šiame įstatyme nurodytų objektų ar veiklos apsaugą nuo neigiamų veiksnių ar poveikio, valstybės saugumą, aplinkos ir viešojo intereso apsaugą šiame įstatyme nurodytose teritorijose. Tai nėra teisės aktas, numatantis naujų statybų galimybes valstybės saugomose teritorijose, nagrinėjamu atveju – valstybiniuose parkuose.</p> <p>2. Taip pat atkreipiame dėmesį ir į tai, kad įstatymais nėra ir neturi būti sprendžiami pavieniai atvejai. VSTT yra žinomas vienintelis atvejis, kai saugomo asmens gyvenamoji vieta yra valstybės saugomoje teritorijoje. Dėl šio konkretaus atvejo VSTT 2022-08-29 teikė atsakymą raštu Nr. V3-1252 (raštas pridedamas). Jokių kitų atvejų valstybės saugomose teritorijose nėra žinoma, todėl nėra tikslinga dėl vienetinio atvejo keisti teisinį reglamentavimą visuose valstybiniuose parkuose, nes atveriant naujas statinių statybos galimybes gali būti sukeltos / išprovokuotos papildomos neigiamos pasekmės saugomų teritorijų užstatymui.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, kaip aukštesnio hierarchinio lygmens ir politiką formuojanti institucija, savo 2025 m. balandžio 2 d. rašte Nr. D8(E)-1407 Teisės aktų informacinėje sistemoje nurodė, kad pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų parengtiems įstatymų pakeitimų projektams neturi.</p> <p>Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnyba (toliau – Tarnyba) dar 2022 metais buvo gavusi Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – VSTT) 2022-08-29 raštą Nr. V3-1252 (VSTT šį raštą pridėjo prie 2025 m. kovo 27 d. rašto Nr. (4)-V3-497), kuriame VSTT nurodė, jog nėra galimybės statyti statinius ar kilnojamuosius objektus valstybiniuose parkuose, kadangi to nenumato Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – SŽNSĮ) 84 straipsnis. Kadangi SŽNSĮ 84 straipsnis įtvirtina tam tikros veiklos draudimus bei išimtis (susijusias, pavyzdžiui, su valstybės sienos apsauga, valstybinio jūrų uosto veikla), buvo vadovautasi analogija ir parengtas SŽNSĮ 84 straipsnio pakeitimo projektas. Atkreiptinas dėmesys, kad SŽNSĮ 84 straipsnio pakeitimo projektu sprendžiamas ne pavienis atvejis, nes tokių atvejų gali atsirasti ir daugiau, atsižvelgiant į Tarnybos saugomų</p>

<p>3. Taip pat nėra aišku, kokių teisiniu pagrindu siekiama numatyti naujų statybų galimybes tik valstybiniuose parkuose, nors Tarnyba aiškinamajame rašte nurodo tikslą – „užtikrinti saugomo asmens saugumą“, t. y., manytina, kad saugumo užtikrinimas neturi būti siejamas su „saugumu“ tik valstybiniame parke. Atkreipiame dėmesį į tai, kad, mūsų žiniomis, valstybė yra sudariusi tinkamas sąlygas saugotinių asmenų saugumui užtikrinti specialiose tam tikslui skirtose teritorijose, jose pastatytuose pastatuose.</p> <p>4. Pažymėtina ir tai, kad statinių statybą valstybės saugomose teritorijose reglamentuoja pirmiausia Saugomų teritorijų įstatymas (toliau – STĮ) ir saugomų teritorijų planavimo dokumentai. STĮ 14 straipsnio 3 punkte įtvirtinta: statybos valstybiniuose parkuose reglamentavimas: 1) leidžiama statyba, kuri neprieštarauja teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, įstatymams, saugomų teritorijų nuostatomis. VSTT žinomu atveju, be kita ko, greta planuojamo statinio turėtų būti numatomas ir formuojamas žemės sklypas, ko neleidžia teisės aktai.</p> <p>Taigi, įvertinus projekte pateiktą pasiūlymą matyti, kad nagrinėjamu atveju siekis numatyti statybų galimybę valstybiniuose parkuose, keičiant SŽNSĮ, nerealizuotinas, nes toks pasiūlymas nesuderinamas su kitomis teisės aktų nuostatomis.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, turėtų būti ieškoma kitų būdų, kaip užtikrinti saugomų asmenų saugumą.</p>	<p>asmenų gyvenamąsias vietas.</p> <p>Be to, Tarnyba pažymi, kad analogiška išimtis SŽNSĮ 84 straipsnyje numatyta vykdant valstybės sienos apsaugą bei valstybinio jūrų uosto veiklą.</p> <p>Tarnyba, siekdama išvengti plečiamojo teisės normos aiškinimo, sukonkretino naujai siūlomą teisinį reglamentavimą, nustatant Tarnybai galimybę statyti statinius, kilnojamuosius objektus arba įrenginius valstybinių parkų, gamtos ir kultūros paveldo teritorijose, siekiant užtikrinti Tarnybos saugomų asmenų ir objektų saugumą.</p>
--	--

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. gegužės 27 d. išvada Nr. NV-1186

2.	<p>5. Projekte Nr. 1 siūlomos nuostatos, kuriomis mažinamos garantijos nėščioms pareigūnėms ir pareigūnams, auginantiems vaikus iki 3 metų, t. y. praplečiamas ratas atleidimo pagrindų, kuriais remiantis gali būti atleidžiamos ir nėščios pareigūnės, ir vaikus iki 3 metų auginantys pareigūnai. Pvz., pagal Projekto Nr.1 22 straipsniu keičiamoje Įstatymo 61 straipsnio 5 dalyje pateiktą siūlymą, nėščia pareigūnė galėtų būti atleidžiama ir dėl pareigybės panaikinimo (be kita ko, tai neatitinka ir kituose Įstatymo straipsniuose nustatyto reglamentavimo, pvz., žr. 61 straipsnio 4 dalį), ir dėl sveikatos būklės ir pan.). Mūsų nuomone, siūlomas reguliavimas yra ydingas, neužtikrinantis minėtų subjektų teisių, ir, mūsų nuomone, neturėtų būti iš esmės besiskiriantis nuo kitų statutinių pareigūnų atitinkamų statutų (įstatymų) nuostatų (pvz., Vidaus tarnybos statuto 78 straipsnio 4 dalis numato, kad „<i>Negalima atleisti iš vidaus tarnybos nėščios pareigūnės, taip pat motinos arba tėvo, auginančių vaiką (įvaikį) iki 3 metų, jeigu nėra šių pareigūnų kaltės (išskyrus atvejus, kai statutinė įstaiga likviduojama)</i>“; Žvalgybos įstatymo 54 straipsnio 5 dalyje yra nustatyta analogiška nuostata „<i>Negalima atleisti iš tarnybos žvalgybos institucijoje nėščios moters, taip pat motinos arba tėvo, auginančių vaiką iki 3 metų, jeigu nėra jų kaltės (išskyrus atvejus, kai žvalgybos institucija likviduojama)</i>“). Todėl siūlome iš esmės peržiūrėti siūlomus atleidimo pagrindus minėtų subjektų atžvilgiu (be kita ko, įvertinus ir kitų statutinių pareigūnų veiklą reglamentuojančių įstatymų nuostatas) bei pateikti atitinkamą pagrindimą ir paaiškinimus aiškinamajame rašte.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Tarnybos nuomone, Vadovybės apsaugos įstatymo 61 straipsnio 5 dalyje numatyta garantija neturėtų būti taikoma atleidžiant iš tarnybos nėščias pareigūnes pagal Vadovybės apsaugos 60 straipsnio 1, 5, 7, 10, 11, 14 (išskyrus Tarnybos likvidavimo atvejį), 15–17, 19, 20 punktus ir pareigūnus, auginančius vaiką iki 3 metų, pagal Vadovybės apsaugos įstatymo VAI 60 straipsnio 1, 5, 7, 10, 11, 13, 14 (išskyrus Tarnybos likvidavimo atvejį), 15–21 punktus, nesant jų kaltės.</p> <p>Akivaizdu, kad, pavyzdžiui, netekusi pilietybės (neatsižvelgiant į kaltės formą) nėščia pareigūnė ar pilietybės netekęs pareigūnas, auginantis vaiką iki 3 metų, negali eiti pareigų ir jokia garantija negali būti taikoma tokiu atveju.</p> <p>Be to, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas ir Lietuvos Respublikos darbo kodeksas numato analogiškus atvejus, kuomet galima atleisti nėščią valstybės tarnautoją / darbuotoją ar valstybės tarnautoją / darbuotoją, auginantį vaiką iki 3 metų, nesant jų kaltės: Valstybės tarnybos įstatymo 35 straipsnio 4 dalis, Darbo kodekso 61 straipsnis.</p>
3.	<p>6. Šiuo metu galiojantis Įstatymas (60 straipsnio 18 punktą) jau numato pareigūnų atleidimo pagrindą – „<i>kai jis neatitinka Vadovybės apsaugos tarnybos direktoriaus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų ir kitų specialiųjų reikalavimų ir nėra galimybės perkelti jį į kitas jo kvalifikaciją atitinkančias pareigas</i>“. Todėl siūlome pakartotinai įsivertinti ir pagrįsti, ar tikrai reikalingas Projekto Nr.1 21 straipsnio 2 dalimi siūlomas naujas atleidimo pagrindas („21) <i>kai jis ilgiau kaip 120 kalendorinių dienų per paskutinius 12 mėnesių dėl sveikatos būklės (išskyrus laikinojo nedarbingumo laikotarpius) nedalyvavo Vadovybės apsaugos tarnybos direktoriaus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų patikrinimuose, jei šie gebėjimai neišvengiamai būtini jo tarnybinėms funkcijoms vykdyti, ir jo negalima laikinai perkelti į kitas pareigas.</i>“). Teisiniu aspektu kelia abejonių tokio tam tikro „tarpinio“ atleidimo</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Vadovybės apsaugos įstatymo 60 straipsnis šiuo metu nenumato atskiros atleidimo pagrindo, leidžiančio atleisti iš Tarnybos pareigūnų, kurie dėl sveikatos būklės (pagal medicininių pažymėjimą atleistų nuo fizinio krūvio) (išskyrus laikinojo nedarbingumo atvejus) ilgą laiką nedalyvavo Tarnybos direktoriaus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų patikrinimuose. Praktikoje pasitaiko situacijų, kai Tarnybos pareigūnai, siekdami išvengti dalyvavimo fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų patikrinimuose, periodiškai prieš patį patikrinimą pateikia medicinines</p>

	<p>pagrindo įvedimas iš esmės dėl tos pačios priežasties (pareigūnas neatitinka jam nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų).</p>	<p>pažymas apie atleidimą nuo padidinto fizinio krūvio. Tokiose situacijose dažnai įžvelgiamas piktnaudžiavimas. Pareigūnai dėl tokių pažymų metus ar ilgesnį laiką eina pareigas, neatitikdami Tarnybos direktoriaus nustatytų fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų. Tokie pareigūnai negali būti laikomi galinčiais visa apimtimi vykdyti pareigūno pareigas, jie negali būti laikomi pasirengusiais veikti galimose konfliktinėse sąlygose, kuriose gali tekti panaudoti fizinę prievartą ir (ar) tarnybinį ginklą.</p> <p>Vadovybės apsaugos įstatymo 60 straipsnio 18 punktą šiuo atveju neleidžia atleisti tokių pareigūnų, kurie neva dėl objektyvios priežasties nedalyvauja fizinio pasirengimo, fizinės prievartos veiksmų atlikimo ar šaudymo reikalavimų patikrinimuose. Todėl atskiras atleidimo pagrindas yra būtinas, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimo atvejams bei situacijoms, kuomet pareigas eina netinkami tarnybai pareigūnai. Tokie pareigūnai negali būti laikomi galintys visa apimtimi vykdyti pareigūno pareigas, jie negali būti laikomi pasirengusiais veikti galimose konfliktinėse sąlygose, kuriose gali tekti panaudoti fizinę prievartą ir (ar) tarnybinį ginklą. Pareigūnai, nebūdami fiziškai pasiruošę esant būtinybei panaudoti fizinę prievartą ir (ar) tarnybinį ginklą, gali nukentėti patys, gali nukentėti pašaliniai asmenys (pvz., netinkamo ginklo panaudojimo atveju), gali nukentėti Tarnybos interesai.</p>
--	---	---